

ACC. NR. 2297

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: Emil J. Söderman
Härad: BJÄRE Adress: Svenstorp, Hof
Socken: HOF Berättat av: Petronella Lilja
Uppteckningsår: 1928 Född år 1858 i Hof.

Uppteckningen rör

Bordsbön	1
Bön efter sådden	2
Häxeri och klok gumma	3
Om snapphanar	9

Skriv endast på denna sida!

10 519

2297

Landskap: *Skåne*Socken: *Hoop*Fullständigt namn: *Petronella Lija*Född den *20 mars*, år *1838* på *Troentorp*
i *Hoop, Skåne* (gård eller by)Yrke: *arb. vid jordbruk* (socken och landskap) Bisyssla: *—*Bosatt å följande platser: *Hoop, Skåne*
(socken, landskap, tid)Bor nu i *Troentorp Hoop*
(gård eller by jämte postadress)Faderns namn: *Bengt Nilsson* föddModerns namn: *Elsa Nilsson f. Alkestem* född

Sedan huru länge är släkten känd: a) fädernet? b) modernet?

Närmare upplysningar om släkten: *—*
(t. ex. inflyttning, yrken m. m.)

Sagesmannens barndom:

(el. upptecknarens)

(syssetsättning, syskon)

skolgång

Läsning:
(böcker, tidningar m. m.)

Resor:

Har sagesmannen sina hägkomster efter vissa personer? Vilka?
(el. upptecknaren)

Deltagande i föreningslivet:

Förtroendeuppdrag:

Övriga upplysningar:

Död den

(år och dag)

Dessa uppgifter ha insänts av:

Apt. av

(namn och fullständig adress)

Svenstorp Skof

år 1929

ACC. NR. 2297 2297

Landskap: Skåne Upptecknat av Ernst Boderman
Härad: Pjäre Adress: Tvenstorp Skof
Socken: Skof Berättat af Detronella Eija
Uppteckningsår: 1928 Född år 1838 i Skof

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

(10 sidor)

Uppteckningen rör gammal levnadsbön.

"Gud ske Lov evinneligi
för mat & dryck så underli,
för Herrens gåvor allsammari.
Gud speise våra själar
i himmelrik. Amen."

Bordsbön.

Bön efter
susten.
Hälsni och
taket gamla
Om snapp-
panar.

ACC. NR.

Landskap: *Skåne* Upptecknat af *Emil Görman*
Härad: *Bjäre* Adress *Stenstap, Loof*
Socken: *Västra Karup* Berättat af *Petronella Silja*
Uppteckningsår: *1929* Född år *1838* i *Loof*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Uppteckningen rör

*En gammal man berättade på vägen, när han hade
såu sin såd, läsa följande Lön:*

"Nu har jag ättligt Kärnel sått.

Nu har jag gjort, vad jag förmeatt.

So nu, o gode Läden Kär

tiu lilla Kärnel Kär!"

*Bön efter
sådden*

ACC. NR. 2297

Landskap: *Skåne*
 Härad: *Pjärs*
 Socken: *Hoof*
 Uppteckningsår: *1929*

Upptecknat af *Emil L. Werman*
 Adress: *Svenskorp Hoof*
 Berättat af *Petronella Lilja*
 Född år *1838* i *Hoof*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

3

Härens
och klot.
nummer.

Uppteckningen rör
 En man hade en gång blivd förmål för en kvinnas
 kärlek men denna besvarad, var för honom
 beslut att hämnas på honom genom någon förtömm.
 När denna äre förhåll blev mannen bekräftad med en
 underlig sjukdom. Mannen blev på mitten hufvud
 litet som ad ut hårt på ett sätt, så att han endast
 med svårighet kunde äta något ännu. Om denna
 sjukdom kunde sägas ordentligt. Detta tillstånd
 blev mannen så långgånge under fem långa år
 utan kunna finna någon hjälp för sin märklige
 sjukdom. Hustrun och de söner till mannen
 menade till sist att det var förtömm att hämta

Skriv endast på denna sida!

II
en "Klockgumma", vilken ²²⁹⁷ dock ej tyckte om.
Frågern begär sig i väg för att hämta en mängd
med därifrån boende s.k. "Klockgumma". Vid framkom-
sten var hon dock fruktbar till en långt lörd belägg
plats för att besöka en sjuk. Under tiden man
sviger varit på väg för att hämta henne, hade hon
varit arrotig och "Kant på sig" - vilket hon senare berättade
att någon sökte henne. Hon hade därför rest till
Laska natt och dag för att komma hem i tid, vilket hon
också gjorde. På hemvägen till Hof blevo hästarna trötta
efter den mångmils färd, och slutligen stannade
de, utan att skjutsbonden varit stund till att få dem till
att fortsätta vidare, varför han mistrostade om en
lycklig hemresa. "Bry dig inte om hästarna, näe jag
är radd, sade den kloka gumman, i det hon stog av
vagnen, gick fram till hästarna och fjutade dem i huvudet.

III.

2297

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

Vad hon vidare gjorde med den ^{vände} visste inte skjutskondu-
 omu så snart hon såll sig upp i ragnen, Lätt sig hä-
 kerna åter i förrelse, och så fortsattes hemresan utan
 vidare avbrott. När gumman kom in i sjukrum-
 met sade hon till den sjuka: "Ar vi den sjuka? Ni för-
 tälj ut." Därför beslöt gumman att "ärta" (adertala)
 honom. Sedan befaude hon fram en glas rödvin, som
 han skulle dricka. Mannen nekade först veli så: "Lätt
 har ja' icke smakt på många år." Men gumman sa
 till honom: "Tom nu glasat i kottan!" - "Nu ska' de bli
 nytt blod i mannen i st. f. det gamla, sjuka blodet."
 Därför gav hon befallning om en mannen, lyftas
 upp ur sängen och ledas omkring på jalvet. "Ngon
 är stark och duktig, lägg sina krafter på mannen!"
 - Mannen ska' bli frisk, bara han vill tro. Han
 ska' bli far till många pojkar. "Om en stund sa' hon:

Skriv endast på denna sida!

IV

V

vidare: "Nu ska' här Komman en å launa vän-
 teng, men om ska' inte få launa vänteng." Sagot
 senare Kom verkligen en gummå och ville låna
 en vävsked. Hon fick då de' svarad, att de inte hade
 någon vävsked. Hon svarade då: "De' e skam
 å ov, vi som e på våra plöjt. Å ja ved vi ha en."
 De' gummå ånda nekades, såklle hon gjaltvinnå
 en vävsked för å ta å den med våld, men de' tog
 pigan efter tillstågelse fast i gummå och kastade
 ut henne på gården samt stängde dörren å efter
 henne. I det samma hörd man som' osynliga
 skator som ånda åndvisen skratta efter henne
 i förstugan och ute på gården. Komman som
 var en ond kvinna, hade velat låna vävskeden
 för å ge om dit till å klå lå med någon slags
 troll som förhindra mannens tillfrisknånde,
 vilket den kloka gummå förutsatt

Skriv endast på denna sida!

och därför i god tid valde värna husets folk.
 För att man inte farimmo skulle misstaga sig
 om auldringen för det hemska Katskrattet,
 sade den kloka gummuan: "Nej ja e Kommen ä
 den onde anden! Nej ja e Kommen ä Herrans
 tjuvskickelse, för här e liasaväl goda människor
 som onda. Ja hur får den visheten, ä ja kan
 se aut på förhand." Hon hade också sagt till sköter
 kondu under vägen till den sjuka: "Ja vad den sjukte
 ente vee så emod mro, men därför kan ja tättare
 kosta honom." Innan hon lämnade sin patient,
 sade hon till honom, att han skulle kräkas mycket,
 men att det gjorde inte någon skada, utan han skulle
 bli bra efter det. Vid återfärden utkade hon en
 så emot någon ersättning för sitt besök utan
 begärde endast en gammal brus, som stod i
 "höjstuan". Kort tid efter hennes besök blev

VI ²²⁹⁷ mannen mycket sjuk och kraktes blod, så att han
var övertygad om att hans första skud var kom-
man. ¹⁹⁰ Skudet blev mannen som den kloka
qumman förutsagt, efter detta fullkomligt friskt.
Han levde därefter i många år och blev fader
till sju pojkar och en flicka. —

— Denna flicka är mannens
ämn i livet varande nu till i åriga dotter,
som själv berättat för mig om denna händelse.

ACC. NR. 2297

Landskap: Skåne Upptecknat av Emil Goderman
 Härad: Bjäre Adress: Sönderörs Hof
 Socken: Hof Berättat av Petronella Eija
 Uppteckningsår: 1929 Född år 1838 i Hof

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Uppteckningen rör

Under suajephansfejdena hände det här i Hof,
 att snapphanar komms in i gårdarna och tog
 med våld fräse bönderna. På grund av denna deras
 vådsod plögade man ibland gömma sina
 pengar i påghalmen eller i påug"puderna".
 Bondrevinnarna i en del av Hof, prästen Kommo
 slutligen överens om att gömma sina pengar
 i en stor Koppargryta, vilken de förde bort
 till den s. k. "karrallen" Borgvallen i Sönderörs
 inom vilken de nedgrävde drusarna. När de om
 söndagarna skulle bege sig till kyrkan, ju go

Skriv endast på denna sida!

II

2297

De förest. till "Bryggvallen" samt togo upp Dugrytan
för att komma åt sina fyra behållare. Efter deras
användning vid gästjänstbesöket, hade de till-
bakatagit grytan, vilken åter gömdes på samma
sätt under de välgångna Snypphanorna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

Om
SNAPP-
KÄR.